

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Velja:

za celo leto s prilogo »Domači Prijatelj« 2 goldinarja. — Priloga izhaja 10. in 30. dan v mesecu.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Leto XVII.

V Celovcu, 10. maja 1898.

Štev. 13.

V a b i l o

k

9. letnemu občnemu zboru

katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem,

ki se boče vršil

v četrtek dné 12. maja 1898. leta

v Celovcu

v dvorani gostilne „pri Sandwirtu“.

Začetek ob 1/2 2. uri popoldne.

Vspored:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika in blagajnika o delovanju društva v preteklem letu.
3. Zapisovanje novih udov in vplačevanje letnih doneskov.
4. Volitev novega odbora in dveh pregledovalcev računov.
5. Poročila o državnem in deželnem zboru.
6. Razne razprave, predlogi in nasveti.

K temu shodu uljudno vabimo vse ude političnega društva in tiste slovenske rodoljube, ki se želijo zborovanja udeležiti in smejo z dovoljenjem odbora od udov vpeljani biti. **Odbor.**

Slovenske posojilnice — pozor!

Vsako leto določijo koroška obrtniška zbornica posojilnicam blankete, ki jih naj posojilnični urad izpolni, da se morejo porabiti za dotično statistiko. Posojilnica v St. Janžu v Rožu vrnila je obrtniški zbornici dotični nemški blanket ter mu privedla slovenski odgovor. To pa je zapisnikarja zbornice g. dr. Plohl-na silno razburilo in poročal je o tej stvari v zbornični seji 2. majnika sledeče:

„Akoravno k temu ni obvezano, pustilo je zbornično predsedništvo napraviti prevod tistega pisma; pové se v njem, da posojilnica dotični blanket odklanja, ker je njen uradni jezik slovenski. Predsedništvo takega vračanja ne sme pripuščati, ter se je obrnilo do okrajnega glavarsta s pritožbo,

da hoče dotični posojilnični uradnik ali dotična ukazujoča oseba zbornico siliti, da sprejema slovenske dopise, kar se pa ne strinja z zborniško organizacijo in tudi dejanskim potrebam ni primerno, ter je samo umeten poskus, spraviti novo-slovenski (!) jezik, ki ga devetdeseti del koroških prebivalcev ne razume, v uradno rabo. Zbornica ima pravico določevati si svoj uradni in obravnavni jezik, in ker je ta jezik bil na Koroškem vedno nemški jezik, se mora zbornica takemu poskusu nasproti postaviti ter prositi okrajno glavarstvo, naj posojilnico v St. Janžu prisili, da izpolni nemške tabele.“

Bum! Nemštvo je sedaj zopet rešeno! Rešil ga je „veliki Nemeč“ slovenskega rodú, g. dr. Plohl, in ne dvomimo, da mu bodo za to hvvalo peli po vseh nemških listih. Zakaj malo se zmenijo za pravico in resnico, kakor zopet jasno kaže ta slučaj. Mal slovenski dopis jim je tako na poti, da kličejo na pomoč okrajno glavarstvo, naj ga le-to s silo zatré!

V predstoječih besedah se kaže vsa oholost Steinwendrovega „Herrenvolk“-a, ki slovenščini noče pripoznati nobenih pravic, nobenega mesta. Vprašamo samo, odkod si prisvojuje trgovinska zbornica, oziroma nje tajnik dr. Plohl, toliko oblasti, da se ne zmeni ne za postave, ne za obstoječe, razmere. — In milostljive se delajo! Celo slovenski prevod so dali napraviti! A mogočni so, zelo mogočni tisti gospodje. Kratkotamo zaukažejo, da se dopisi ne smejo vračati. Samo treba tudi ljudij, ki bi se jim hoteli slepo pokoriti! Poslovni jezik posojilnic je slovenski, in one imajo pravico, se ga izključno posluževati, bodi-si to dr. Plohl-u po volji, ali ne. — In koroški prebivalci ne razumejo „novo-slovenskega“ jezika! Ta je pa res tako abotna, da se ji mora smejeti vsakdo, in samo vprašamo g. dr. Plohl-a: Čemu so pa potem Vaši pristaši ravno za „koroške prebivalce“ ustanovili „Kmetški List“, pisan res v „novo“-slovenskem jeziku?

Okrajno glavarstvo celovško naj nazadnje prisili posojilnico, da izpolnjuje nemške tabele. Ne dvomimo, da bo g. Mac-Nevin imel dobro voljo, ugoditi tej zahtevi, a mislimo, da dobra volja ne bo zadostovala, ker vémo, da bo posojilnica odločno branila svojo pravico. In v tej odločnosti naj jo posnemajo tudi druge posojilnice!

Državni zbor.

(Izvirno poročilo iz Dunaja.)

Ministri odgovarjajo na razna vprašanja.

Nato so ministri Thun, Wittek, dr. Baernreither, dr. Ruber in dr. Kaizl skoraj dve uri zaporedoma čitali odgovore na razna vprašanja. — Pravosodni minister dr. Ruber se je v svojem odgovoru na interpelacijo dr. Sylvestra dotaknil stvari, ki je važna za vse stranke, ki pridejo s sodnijo v dotiko. Rekel je namreč, da sodišča ne smejo in ne morejo čakati na stranke; hočem pa preskrbeti, da bodo sodniki razprave razpisali tako, da bodo stranke mogle ob določenem času dohajati. — Na pritožbe, da davkarski uradi pri napovedbi osebnega dohodninskega davka prestrogo in nagajivo postopajo, je zatrjeval finančni minister dr. Kaizl, da imajo davkarske deželne oblasti že navodilo, da naj zlasti letos kolikor mogoče popustljivo postopajo. Gledé stroškov za prenovitev uničenih vinogradov je minister na vprašanje slovenskega poslanca Pfeiferja odgovoril, da je izdal naredbo, po kateri naj se ti stroški odštevajo, ako se prenavlja vinograd, ki je bil uničen ali poškodovan po trtni uši. To pa ne velja za posestnike, ki so kupili taka zapuščena zemljišča kot njive ali pašnike ter jih sedaj nasajajo s trsjem.

Zatožba grofa Badenija.

Nemški nacionalci, liberalci in socijalni demokratje so takoj v prvi povelikonočni seji predlagali, naj se toži bivši ministerski predsednik grof Badeni, ker je dovolil, da so bili v zadnjih treh sejah minulega zasedanja (dné 25., 26. in 27. novembra) redarji (policaji) poklicani v zbornico ter siloma spravili uporne poslance iz dvorane. Obtožbo je prvi zagovarjal posl. Kaiser. Govoril je jako strastno in Badeniju očital, da je hotel Avstrijo Madžarom prodati in izdati. V državi ne bo prej miru in zbornica ne bo sploh mogla priti do dela, dokler Nemci ne dobijo zadoščenja za vse, kar se je zgodilo v zadnjih treh lanskih sejah, in dokler vlada ne prekliče jezikovnih naredb. Napadel je seveda tudi Čehe zavolj praških izgrediv in zlasti župana Podlipnega ter dokazoval, da se mora grof Badeni kaznovati (posl. Glöckner: Obesi naj sel), ako naj Avstrija še velja za pravno državo. Badeniju očita celo vrsto hudo-

Podlistek.

Vera, šola in učitelji.

(Govoril na shodu Ciril-Metodove podružnice v Kotmarivasi dné 24. apr. t. l. č. g. Val. Podgorc.)

(Konec.)

Kakor je dandanes prvo prizadevanje misijonarjev ljudstvo poučevati ne samo v krščanskem nauku, marveč v vseh vedah, tako je bilo vedno. Zakaj pa bi sicer naša dva sv. apostola Ciril in Metod bila izumila slovensko pisavo? Za duhovnike je zadostovala latinica, a onadva sta hotela narod izobražiti! Tudi papeži so vedno priporočevali vernikom šolstvo; 15. majnika 1218 pozval je papež Honorij III. vse vernike, naj podpirajo škofa Kristijana, da bi mogel šole graditi za slovanske pruske otroke,⁵⁾ in leta 925. je papež Ivan X. opominjal kralja hrvatskega Tomislava in njegove podložnike, naj skrbé za izobražbo mladine.⁶⁾ Tako govori zgodovina, naj nasprotniki pridejo in dokažejo, da je le enkrat kje bila cerkev nasprotna dobrim šolam, nasprotna izobražbi narodov! Proti šolam, kakoršne so zdaj, pa mora cerkev biti nasprotna; Leon XIII. so povedali v pastirskem pismu „Milantis Ecclesiae“ lani 1. avg. vzroke: „Polen nevarnosti je pouk, v katerem vere ni . . . nikdo brez slabih posledic pobožnost od znanosti ločiti ne more . . . Ako se nobena doba na-

šega življenja veri odtegniti ne sme, bode to najmanj smelo se goditi v letih, ko si mladina še ne ve svetovati, ko je tolikim nevarnostim izpostavljena . . . Treba je, da se veronauk ne uči samo nekatere ure, marveč ves drugi nauk mora biti versko navdahnjen . . . in zato je treba, da bi nikdo ne smel poučevati mladine, kateremu ni cerkvena oblast dala k temu dovoljenje.“ To so tirjatve, zavoljo katerih liberalci in demokrati toliko kričé, ter duhovnikom očitajo, da so šoli nasprotni. Duhovniki se tega očitanja prav malo bojimo; s šolo niso zadovoljni cesarji, ne papež in kakor se mi zdi, tudi kmeti sami ne, pač pa učitelji in demokrati; zares ni težko razvideti, kdo ima prav, in kdo ne.

„Če se v šoli ne uči dosti krščanskega nauka, ste le sami krivi!“ nam pravijo liberalci. Res more se tu in tam zgoditi, da smo sami tudi krivi; a če se tak nered godi, obsojamo ga ter rečemo, da ni prav. Liberalni učitelji pa hočejo, da se veronauk ne poučuje v šolah. Oni tirjajo popolno ločitev šole od cerkve,⁷⁾ po domače se to pravi: duhovnov več v šole ne pustite. Če bi pa že res mogli vsi duhovniki vse ure natanjko porabiti, vendar bi bila verska vzgoja še popolnoma nedostatna (pomanjkljiva), dokler ne bo tudi učitelj krščansko učil. Na Nemškem imajo v šolah na teden 5 ur veronauka, 2 uri ima katehet, zgodbe sv. pisma, življenje svetnikov in cerkveno petje pa uči učitelj; pri nas pod katoliškim cesarjem pa imamo — dve celi uri na teden. Vsejte pšenico na polje, kamur solnce pride samo dve uri v tednu, sadú ne bodete dobili nič, otroška duša pa naj se

v pobožnosti utrdi v teh dveh urah, med tem ko vedno bodisi od soščolcev, ali poslov, ali celo — učiteljev marsikaj sliši, kar bi mu slišati ne bilo treba. Tega zadnjega očitanja bi se jaz izgovoriti ne upal, ko bi učitelji sami ne bili tako nespametni, ali predrzni, da sami to jasno priznavajo. Njihov voditelj Jessen piše: „V vsaki uri ne more čuvaj stati za učiteljem, da bi preiskaval njegovih besed; zato bo učitelj imel vedno priložnosti dosti, pustiti tisti duh na otroke upljevati, kateremu je pot pripravila novodobna šola“⁸⁾ Vera in nevera, to je naše nasprotstvo!

Da pa so ljudski omiki nasprotovali ravno neverniki, kaže to: jeden najhujših brezvercev preteklega stoletja, Voltaire, se je n. pr. večkrat tako-le izrazil: „Ljudstvo bo vedno neumno ostalo; voli so, katerim je treba izesa, palce in sená.“ Drugokrat se je zahvalil Voltaire ministru La Chalotais, da je odpravil ljudski pouk, in v tistem pismu tirja, naj minister odpravi še red šolskih bratov. „Ljudstvo je treba voditi, a nikakor ne poučevati, tega ne zasluži“ in Didewt-u (brezvercu) je ravno tisti pisal: „Nikdo ne misli na pouk hlapcev in dekel — to prepuščamo apostolom.“⁹⁾ Nehote daje ta nevernik sijajno spričevalo apostolom in cerkvi, da je ona prva mislila na pouk ubožnega ljudstva, med tem ko so brezverni olivkanci prizadevali si, obdržati ljudstvo v nevednosti. Naj nasprotniki cerkve navedó le en dokaz, le eno besedo slično ali enako tem besedam brezvernega Voltaira! Oni take besede ne najdemo, niti v evangeliju, niti v papeževih pismih, niti v katoliških

⁵⁾ Freie pädagogische Blätter, 14. Jahrg. 1862.

⁹⁾ Hohoff: Revolution, str. 509.

⁶⁾ Michael: Geschichte des deutschen Volkes, str. 109.
⁷⁾ Kukuljević: Monumente Slavorum II. 76. (ut vestros tenerimos pueros a cunabulis in studio litterarum deo offeratis.)

⁸⁾ Stauracz: Jammerbilder öster. Schulzustände II. 21.

➡ Pristopite slovenskemu kat.-pol. in gosp. društvu! ➡

delstev. — V imenu liberalnih Nemcev zatrjuje posl. dr. Gross, da njegova stranka ministerstvo toži v vsej resnobi, nikakor le na videz in za šalo, ter pozivlja vse stranke, naj glasujejo za obtožbo. — Socijalni demokrat Rieger je obširno razpravljajal o dogodbah v parlamentu. Badeni ni propadel, ker je bil nesposoben, ampak zavoljo hudodelstev, katere je storil. Očita mu, da je kršil ustavo in izjavi, da njegova stranka ne bo delala obstrukcije za vsako ceno, kar zahtevajo nemški nacionalci. Večino dolži, da je osnovala revolucijo od zgoraj. O tem pa je socijalist previdno molčal, kako dolgo že in vztrajno ravno njegova stranka pripravljala revolucijo od spodaj in to ne le proti človeški družbi sploh! — Za zatožbo je govoril tudi tirolski poslanec dr. Grabmayr kot zastopnik nemško-liberalnih veleposestnikov in je ob enem vabil katoliško nemško stranko, naj se loči od desnice.

Ednajsta seja dne 21. aprila je bila prav dolgočasna. O obtožbi so govorili: Eisele, Heeger, dr. Straucher, dr. Mayreder, dr. Pfersche, dr. Schücker in Türk. A nihče se ni zmenil za njih premlete čenče; klopi so bile prazne, le ožji somišljeniki so nekaj časa poslušali govornika, včasih je bilo komaj 20 poslušalcev v zbornici. Ravno tako suhoparno se je nadaljevala ista razprava dne 22. aprila. Ta dan je prišel do besede znani kričač Wolf. Govoril je o vsem mogočem, le o ministerski zatožbi ni znil besedice. Tako se je prav surovo hudoval nad mil. škofom dr. Brynychom v Kraljevem Gradu, češ, da med Nemce pošilja češke župnike in kaplane. To postopanje razburja ljudstvo; že mislijo na to, da bi pristopili k pruski državi, t. j. k luteranski veri, ki jim vsaj dovoljuje, da ostanejo Nemci. Kričač je tirjal od grofa Thuna, naj odstrani češkega cesarskega namestnika grofa Coudenhofa, ker se Wolfovemu povelju ne uda. Grozi vsem nemškim poslancem, da jih pomeče med smeti, ako se ne združijo pod njegovo bandero, ki nosi napis: Heil Alldeutschland: Živila Velika Nemčija!

Izjava desnice.

Posl. Jaworski se je najprej branil zoper očitjanje, da desnica nima poguma, poseči v ta razgovor, ter zagovarjati svojih podpisov za znani Falkenhaynov predlog, rekoč: Mi imamo pogum, in verjemite mi, da je treba več poguma, ako hočemo molčati, nego govoriti. Mi se nismo hoteli udeležiti tega razgovora, a ker nas pozivljate, zato hočem v imenu desnice označiti naše stališče. Vse stranke desnice iskreno želé, da bi državni zbor pričel resno delo. Upali smo, da se naveličate obstrukcije in da letos, v slavnostnem letu, ob cesarjevi petdesetletnici, mirno in stvarno razpravljamo o raznih nujnih vprašanjih. To bi bil najlepši dar presvetlemu vladarju. Zato smo v tej debati doslej molčali. A danes sem se oglasil k besedi, da vam povem vzrok in da se ne bode govorilo: „qui tacet, consentire videtur.“ (Kdor molči, zdi se, da soglaš.) Drugi vzrok pa je ta, ker napadate v prvi vrsti poljske moje sorojake. Ali smo kdaj le z jedno žaljivo besedo napadali vaš narod? Nasprotno, vedno smo z največjim spoštovanjem govorili o Nemcih. Gospóda, mi imamo dovolj poguma, tudi besed, da bi vam odgovarjali, a nedostaje nam onega „tona“, v katerem se vrši ta

debata že dva dni. Desnica smatra kot svojo nalogo, da omogoči parlamentarno delo in da zbornica reši nujne stvari v korist države in prebivalstva. Z divjo obstrukcijo ste provzročili dogodke, zaradi katerih tožite grofa Badenija. Mi Poljaki od srca želimo, da se doseže poštna sprava med Čehi in Nemci, ker ravno ta prepričanje je provzročil vse žalostne dogodke. Na podlagi poslovnega reda ste vi z raznimi praznimi prošnjami in vednim glasovanjem po imenih skušali prisiliti vlado, da preklicé jezikovni naredbi.

A s tem ste prepričali vsako delo. In da bi mi onemogočili vaše namene, smo mi tudi na podlagi poslovnega reda predložili dotični predlog. To smo mogli in smeli. S tem pa nismo hoteli izpodbiti vašega stališča v národnem vprašanju, temveč le parlamentarni voz spraviti zopet v tir. A vi ste s silo napadli predsedstvo, v zbornici provzročili dogodke, katerih nočem in ne morem opisati.

Ker pa vse to ni pomagalo, prišla je „lex Falkenhayn“ in ta „lex“ ni nič drugega, kakor to, kar je v mirnem času v odseku za poslovni red predlagala vaša stranka. (Glasni klici: Čujte, čujte!) Živahna pohvala na desnici, ugovori na levici.) Lex Falkenhayn je bil nujno potreben silobran, obramba zbora, reda, osebne časti, življenja. Zato bodemo glasovali proti predlogu. (Glasno pritrdjevanje in ploskanje na desnici, srditi ugovori in pfui-klici na levici.)

Za Jaworskim so govorili poslanci Hofmann, Hofer in dr. Pommer, na to se je seja zaključila.

13. seja.

Pravijo, da številka 13 ljudem ne donša sreče. Tudi našemu državnemu zboru se je kaj takega pripetilo. Lansko trinajsto zasedanje se je popolnoma ponesrečilo in letos je 13. seja dne 26. aprila hudo zadela in skoro razbila dosedanjo zborniško večino. To je prišlo tako-le:

Zbornica je nadaljevala razpravo o obtožbi zoper grofa Badenija. Nagajivi Nemci in socijalni demokrati so ta predlog sprožili le iz tega namena, da z dolgočasno razpravo tratijo dragi čas, da preprečijo vsako koristno delo in da dobijo prilžnost, zopet razgrajati, kričati in psovati. V imenu tirolskih konservativnih poslancev je govoril žl. Zallinger. Rekel je, da on in njegovi somišljeniki, ki niso podpisali Falkenhaynovega predloga, še danes obsojajo ta predlog, obsojajo pa še bolj dogodke, ki so dali povod temu predlogu. Za zatožbo pa ne bodo glasovali, ker nima danes nobenega pomena. Kajti grof Badeni je politično mrtev; Falkenhaynov predlog ni več v veljavi, zatožbe večina ne bode sprejela; čemu torej ves krik, čemu toliko praznih besed, čemu vsa potrata časa? Katoliška stranka vztraja v zvezi z večino, ker noče, da bi v Avstriji odločevali socijalni demokrati in poulični razgrajaci. Katoliška ljudska stranka hoče varovati nemške koristi, koder so res v nevarnosti. Toda kot katoliki ne bodo nikdar tlako delali liberalcem, ki so v Avstriji dolga stotletja zatirali vsako pravo svobodo.

Levičarji so kakor razburjeni sršeni vedno pikali govornika, posebno pa je kričač Wolf mu segal v besedo. Med drugim mu kličé: „Vi se bojite svojih volilcev!“ Zallinger ga jako dovtipno

zavrača, rekoč: „Le pridite vi, gospod Wolf, med moje volilce v dolino, kjer se je rodil in živel Andrej Hofer, pokazali vam bodo pot nazaj!“ (Živahno odobravanje na desnici.)

Za njim sta še govorila krščanska socijalista Bielhlawek in dr. Scheicher, oba za predlog, da se obtoži Badenijevo ministerstvo. Prvi je Čehom svetoval, naj se sami odpovedó jezikovnim naredbam; drugi pa je očital Badenijevi, Gautschevi in sedanji Thunovi vladi, da so popustljive nasproti poulični druhali. Grof Badeni se je ustrašil izgredov na ulici, Gautsch nemških dijakov in grofa Thuna strahujejo laški mladiči in kričači v Trstu. In te žalostne razmere so krive, da Avstriji Madžari narekujejo pogoje.

Ropot.

Ko je dr. Scheicher končal svoj govor, naznani predsednik, da bode sedaj govoril dr. Kramar, bivši podpredsednik zbornice. To je razkačilo nemške levičarje, jih spravilo takoj iz sedežev, pa tudi iz kože! Kakor tropa besnih divjakov se vsuje vsa levica s svojih sedežev proti češkemu klopem ter joveca in vihti pesti proti govorniku, ki stoji in mirno čaka, da se poleže vihar. Najhujše so razsajali in dokazovali svojo nemško omiko zastopniki koroških Nemcev: c. kr. sodnijski svetovalec Eisele, milijonar dr. Lemiš, c. kr. profesor dr. Steinwender, Tschernig in posebno zastopnik koroških veleposestnikov blagorodni vitez Millesi! Krepko so jih podpirali štajerski poslanci dr. Hohenburger, c. kr. prof. dr. Pommer, c. kr. prof. Hofmann-Wellenhof, češka Nemca Peschka in Glöckner in pijani Schönerer. Tulili so, kričali: „Fej, ven ž njim, Badenijev hlevar je, češki lopov; glejte ga policista: stražo je klical v zbornico in sedaj si upa še govoriti. Mi mu ne pustimo govoriti, naj gre med redarje!“ Čehi, Poljaki in Slovenci so stali okoli dr. Kramarja, da ga za vsak slučaj branijo. Vmes pa je rjul Jurij Schönerer: „Hurrah! kavalerija.“ „Predlagam, naj se Kramar zapré.“ Omikana Nemca, dr. Hofmann in dr. Kindermann sta tolkla s pestmi po mizah, drugi olikanci (?) so žvižgali in sikali. Med tem, ko so se Nemci obnašali kot razdivjane barabe, govoril je dr. Kramar in desnica mu je burno pritrdjevala.

„Jaz bi se ne bil oglasil“, pravi govornik, „ko bi bili nasprotniki le količkaj nepristransko o tej zadevi sodili in govorili. A besedovali so samo o Falkenhaynovem predlogu, ne pa o tem, kar se je prej godilo. Kar so Nemci in socijalni demokrati zadnje dni minulega zasedanja v zbornici uganjali, to so bila po § 76 kazenske postave prava hudodelstva. Oni so parlament ponižali in premenili v nekaj, česar jaz nočem imenovati. (Hrupni klici na desnici: V norišnico! v žganjarno!) Viharnemu pritrdjevanju desnice so Nemci ugovarjali s tuljenjem, žvižganjem in psovanjem. Da se posadi grof Badeni na zatožno klop, zato so se potegovali še nemški poslanci dr. Bareuther, dr. Funke, Bendel; prav nesramno in robato pa je psoval grofa Badenija in Falkenhayna koroški posl. plemeniti g. Millesi. Mož zlahtnega rodu, ki zastopa vso nemško gospodo na Koroškem, bi se imel vsaj v zbornici pred drugimi priprostimi poslanci odliko-

knjigah ali časnikih, in vendar se predrznejó trditi, da klerikalci hočejo ljudi neumne imeti, brezverstvo pa da jih hoče olikati.

Dokazal sem, da je cerkev bila vedno prijateljica šole in skozi mnogo stoletja; ko državna oblast še za šole ni dala nič, je cerkev učila ljudi brezplačno, je cerkev ustanovljala latinske in visoke šole, in ljudem ni bilo treba plačevati davkov v te namene. Zdaj so prišli drugi časi; države so vzele šole v svoje roke in zdaj naenkrat naj bi bila cerkev nasprotnica ljudskega pouka? Pouku ni nasprotna, a duhu je nasprotna, ki veje v teh šolah, socijaldemokratičnemu duhu, ki hoče brezverstvo vcepiti mladini, od tod je nasprotstvo, ki ne bo popred jenjalo, predno se dá krščanskim starišem pravica, da si smejo izbirati in tirjati za svoje otroke krščanske učitelje; judje in janičarji naj si iščejo judovskih in janičarskih učiteljev. To hočemo, a še nekaj po vrhu. Mi Slovenci hočemo tudi národne šole.

Na binkoštni praznik je Bog dal apostolom dar jezikov, da bi mogli vse národe v njihovih jezikih učiti, in zato nam je jezik dan, da se moremo med seboj sporazumeti, da morejo stariši otroke učiti moliti in delati, zato je gospodarju jezik dan, da poslom ukazuje, kar imajo storiti, zato je vam in vsem ljudem na svetu dan jezik, jeden govori nemški, drugi laški, tretji španski. En jezik pa imajo naši liberalci tako za nič, da ga prepovedujejo rabiti. Sicer so vsi jeziki na svetu ljudem dani, da se v njih izobražujejo, ta jezik pa je menda zato na svetu, da se ljudstvo v neumnosti vzdrži. Kateri jezik pa je to? Jezik, v katerem zdaj tu govorimo, naša slovenska beseda.

To hočejo z vso silo iz šole ven, iz uradov ven; v Trstu jo hočejo tudi iz cerkve ven. Pravijo Nemci, da smo Slovani „tiefminderwertiges Volk“, ničvreden národ. Če je res tako, se moramo čuditi, da nas Slovence v davkariji ravno tako poznajo, kakor Nemce, da pri naboru vojakov tudi od ničvrednega rodu hočejo imeti branitelje domovine, junake, ki bi bili pripravljani, pustiti rudečo kri za vero, dom, cesarja. Zakaj neki je pa ta slovenski jezik tako za nič? Zato, ker ga govori katolišk národ, ker ga govori ljudstvo, ki je z dušo in telesom udano veri in cesarju svojemu. Liberalci pa hočejo ljudem vero izdreti in pri tem jim je slovenski jezik na potu; naše ljudstvo ne bere liberalnih in socijaldemokratičnih lažnjivih spisov in hujskarij. Liberalni Nemci pa se slovenskega jezika naučiti ne morejo, ker so preneumni, zato so prišli na misel, da se morajo Slovenci ponemčiti, da bodo lažje brali „Bauernzeitung“, „Freie Stimmen“, „Kärntner Nachrichten“ in nebrojne, od rudeče socijalne demokracije izdane spise. Da jim pri tem ponemčevanju ne gre za národnost svojo, ne za slovensko, ne za našo oliko, pripoznavajo liberalci v svoji neumnosti sami: „Wir bekämpfen die Tschechen, Polen, Slovenen heute nicht deshalb, weil sie Slaven sind, o nein, da würde man uns gänzlich verkennen; wir bekämpfen nur ihre schlechte Politik,“ piše „Kärntner Wochenblatt“ 18. aprila 1898. To smo že davno vedeli, da se ta gospóda ne bojuje za noben ideal, ne za vero, ne za pravico — marveč za oblast in dobiček.

Sila kola lomi, in ko drugače ne gre, začeli so liberalno-socijaldemokratični daitschnaceljni v

Celovcu izdajati celo slovensk časnik: „Kmetški List“. Tiska se ta list pri celovškem voditelju luterancu Bertschinger-ju, ki izdaja tudi „Bauernzeitung“-o. Ti ljudje imajo namreč tak želodec, da vse prenesejo, nazadnje še Slovence, samo liberalen mora biti. Ko bi mi Slovenci bili liberalci ali socijalni demokrati in ko bi v maternem jeziku pogubne nauke razširjali med ljudstvom, liberalni Nemci bi nas slavili in nam pustili materino besedo. Tako pa je nam ne puste in marsikdo tega ne ume in povprašuje: za Boga, kaj pa da tako, kaj pa imajo Nemci od tega, da naš jezik zatirajo, kaj pa imajo od tega, da delajo iz slovenskih otrok in mladeničev janičarje? To národno vprašanje se ne dá razumeti, ako se ne ozremo na verski značaj našega ljudstva. Katoliški Nemci in katoliški Slovenci se ne sovraščijo, oni so si prijatelji, liberalni Nemci in liberalni Slovenci so si prijatelji, torej nas ne loči jezik, marveč katoliška vera in liberalizem ali brezverstvo. To vi sprevidite sami po svojih vaseh, da vas ne loči jezik; loči vas in sovraštvo dela brezverstvo. To brezverstvo pa se ravno zdaj predrzno upira vzlasti proti šolam. Ker vas odrasle ljudi spriditi in brezverne storiti ne more, hoče to doseči pri vaši mladini; vaša dolžnost je, da to zadržite. Oni hočejo vero, kakor prazno vero izruti iz src vaših otrok,¹⁹⁾ otroci so pa le božji in vaši, ne učiteljev in ne šolske oblasti, in vi imate skrbeti, da se jim krščanstvo ne bo jemalo, marveč da se bode v njih gojilo versko prepričanje in da se bodo učili krščanskega življenja. Papež Leon XIII. tirjajo od vas: „Tembolj ko si prizadevajo nasprot-

¹⁹⁾ Stauracz: Jammersbilder II. 77. „Machen wir den Aberglauben lächerlich, wo wir ihn finden.“

vati po svoji omiki, po dostojnem obnašanju in plemenitih besedah, a danes je prekosil ta nemški plemenitaš po svojem blebetanju še najsurovejšega gorjanca. Grofu Badeniju je primeril psovke: „evropski zamorec“, „osel“ ter končal svoj duhoviti (?) govor z besedami: „Badeni — na vislice ž njim!“ Kot tretji predlagatelj je ministersko obtožbo še zagovarjal socijaldemokrat Berner in predlagal, da se vsi trije predlogi gledé zatožbe grofa Badenija izročijo posebnemu odseku 36 članov v razpravo in poročanje. O tem naj se glasuje po imenih.

Prišlo je torej do glasovanja, a izid je presenetil zbornico, osramotil zbornico, osramotil desnico, razveselil pa levičarje, ki so zmagali z 8 glasi. Predlog tožiteljev je bil namreč sprejet s 175 glasovi proti 167. Ko naznani predsednik ta izid, nastane na leviči nepopisen krik radosti in veselja. Levičarji ploskajo, poslušalci teptajo, mnogi mahajo z robcí. 13. seja je torej končala nesrečno in nečastno za večino. Krivi pa so tega nepričakovanega poraza v prvi vrsti tisti slovanski poslanci, ki v odločilnem trenutku niso bili na Dunaju. Odsotni so bili 4 Rumunci, 2 Čeha, 2 Poljaka, oba Srba in iz naše zveze 6 poslancev. Torej vsaj 16 glasov bi imela desnica večine proti predlogu in bi zmagala, ko bi bili imenovani zastopniki storili svojo dolžnost. Obžalovati je pa tudi, da so člani nemške katoliške ljudske stranke z baronom Dipaulijem na čelu v odločilnem trenutku zapustili desnico ter se glasovanja vzdržali in s tem pripomogli liberalnim kričačem in razgrajčem do popolne zmage.

Dopisi prijateljev.

Iz Št. Ruperta pri Velikovcu. (Prvo sv. obhajilo.) Drugo nedeljo po veliki noči se je v tukajšnji starodavni cerkvi sv. Ruperta letos prvokrat vršilo prvo sv. obhajilo 30 učencev in učenk naše „narodne šole“. Lepa slovesnost, kakoršne naša farna cerkev še ni videla, se je vršila jako slovesno. V slovesnem sprevodu je č. g. župnik peljal praznično oblečene prvo-obhajance, med katerimi je bilo veliko belooblečenih in ovenčanih deklic, v cerkev, in okrog krstnega kamna stoječim otrokom razložil pomen krstne obljube, katero so otroci potem slovesno ponovili. Pred sv. obhajilom so se otrokom prižgale sveče, katere so otroci v rokah držali in se jim razložila v posebnem nagovoru velika milost prvega sv. obhajila. Ginljivo je bilo videti med prvimi obhajanci tudi celo slepo 12 let staro deklico Jozefo Ocvirk, katero so naše č. sestre naučile tudi plesti ter jej tako saj nekoliko olajšale njeno žalostno osodo. Po dokončani cerkveni slovesnosti so se presrečni otroci zbrali v „narodni šoli“ k skupnemu zajutruku in bili tudi obdarovani z lepimi spomini na najsrečnejši dan svojega življenja. Na ljudstvo, katero se je v klub slabemu vremenu v obilnem številu zbralo, je napravila redka slavnost zelo mogočen utis. Omenjati je nam tudi, da se naši otroci ne samo pozimi in poletu redno udeležujejo nedeljske božje službe in cerkvenih procesij, ampak imajo zdaj tudi vsak torek in petek šolsko mašo, pri kateri otroci prav lepo in ubrano pojejo. Takó „narodna

niki vere neskušeni ljudem in v zlasti mladini podajati nauke, ki jih delajo malopridne, tembolj si moramo prizadevati, da se bo delil vseskozi katoliški pouk.“¹¹⁾ Slovensko ljudstvo, ljudstvo delavcev in kmetov, si tudi res prizadeva ohraniti si in priboriti zopet prave šole. Ustanovila se je družba sv. Cirila in Metoda že pred leti, otvorile so se šole v Trstu in Velikovcu, na najbolj nevarnih tleh. Težko je za ubožen narod, plačevati javne šole in zraven vzdrževati privatne zavode, a to razmerje, upamo, ne bo trajalo dolgo. Vsaka reč na svetu enkrat dozori. Še ni dolgo sem, ko so samo duhovniki tožili čez nove šole, dandanes tožijo že cesarji, in liberalci sami, dà, prišlo je tako daleč, da so lani morali na Dunaju iz službe izpustiti nekaj učiteljev, ker so otroke pripravljali za socijalno demokracijo, mesto da bi jih poučevali. Dobro je, da mladi učitelji svojega sovraštva nasproti duhovnikom ne prikrivajo več, ta tvor bode kmalu dozorel. Storite vi vsi, kar je v vaših močeh, da se ta rana kmalu zaceli, sicer bode morebiti prišel čas, da bo prepozno.

¹¹⁾ Inscrutabilis 21. April 1878.

Modri izreki: Suženj ima le enega gospodarja, slavohlepnež pa toliko, kolikor potrebuje posameznih ljudij, ki mu pomagajo k slavi. — Največja naša slabost je ta, da večinoma nimamo toliko lastne moči, da bi popolnoma ubogali svoj razum. — Nikoli ne zaupaj drugim svoje skrivnosti. Čim več jih bodeš zaupal, tem večja je nevarnost, da nekatere izmed njih pridejo na dan.

šola“ ne razširja samo pravo národno omiko, ampak tudi močno pospešuje in utrjuje versko mišljenje.

Iz Djekš. (Razno.) Dne 23. aprila na dan sv. Jurija, katerega tu en dan prej praznujemo, kakor onkraj Drave, bil je pri nas vigredni živinski semenj. Vreme je bilo na semenj in že par dni poprej neugodno, zavoljo tega se je manj živine prignalo na trg, kakor druga leta. Pitani voli prodajali so se po 30 do 33 gld., vprežni voli in junci po 28 do 30 gld. 100 kg žive vage; krave so se plačevale po 75 gld. do 100 gld., junice po 60 do 80 gld. Ovce, katerih je bilo veliko, so se prodajale po 5 do 12 gld. Kupci so prišli iz okolice, Velikovca in Hüttenberga. Prihodnji živinski semenj je 24. junija. — Kmetje obdelujejo zdaj pridno svoje polje, ozimna in tudi še sadje kaže precej dobro. Treska in hudega vremena varuj nas Bog! — Po prostovoljni dražbi je bilo prodano posestvo Pavla Janko, kateri je pred kratkim umrl. Pavl Janko je bil veren kristjan in marljiv prebiralcec „Mira“. Bil je dvakrat oženjen, a pokopal je svoje otroke in obe ženi ter se zdaj sam preselil k njim. Vse svoje premoženje volil je ubogim in cerkvi. Sveti mu večna luč! Novi posestnik postal je gosp. Jožef Aichwalder, národni župan ovberske občine, kateremu iz srca čestitamó.

Glasovi nasprotnikov.

„Lisjak.“

„Kmetkega Lista“ — a je izšla 4. številka. Dobil je Lisjak vsaj enkrat tudi svojega odgovornega urednika. A veste, Slovenci, kdo Vam oznanuje „novo vero“? Nemški luteranec Bertschinger! Ta je „odgovoren“ za vse smeti, katere Vam najbolj zagrizeni Vaši nasprotniki ponujajo po „Kmetkem Listu“! Slavno c. kr. državno pravdníštvo pa tem potom zopet vljudno vprašamo, kako more biti Nemeč, ki prav nič slovenski ne zna, odgovoren urednik slovenskemu listu?? Se li to vjema s tiskovno postavo? Uljudno prosimo odgovora!!

V ostalem „Kmetki List“ naprej baranta z lažmi, kakor je začel. Dokazali smo mu v 9. številki „Mir“ — a celo vrsto lažij; na vse te dokaze pa lepo molči, ker jim ničesar odgovoriti ne more! Tam smo Lisjaku obljubili lepo darilo 500 kron, katere si lahko zasluži, ako dokaže, da so jezuitje kedaj učili, da „namen posvečuje sredstva“. „Kmetki List“ lepo molči in tako na njem še vedno visi madež lažnika in obrekovalca, kakor smo ga imenovali tam! In takemu zapeljivcu naj gredó na limanice slovenski kmetje?

Pravo smolo ima „Kmetki List“, kedar se zaletava v „Mir“, katerega skuša prekrstiti v „Prepir“. No, to se mu ne izplača! Mi radi prepuščamo sodbo vsakemu, kaj je lepše: ime „Prepira“ ali „lažnika in obrekovalca“! V članku „Antisemitizmus klerikalcev“ nam očita, da priporočamo svojim bralcem „judovsko blago“, zavoljo nekaterih inseratov na zadnji strani. Omenjamo samo, da objavljamo le taka naznanila, kakor jih objavljajo tudi drugi dobri listi in mamka „Kmetkega Lista“ sama, namreč častivredna „Bauernzeitung“! Nam očita „Kmetki List“ n. pr. Mauthner-jevo naznanilo, v istem času pa je isto objavila tudi „Bauernzeitung“, v kateri navadno kar mrgoli prav židovskih inseratov, kakor je n. pr. tisti o „velikem krahu“ itd. itd. Pa tudi ravno ista številka „Kmetkega Lista“ sama prinaša inserat dobro znane židovske tovarne s sukneno in volnino **Moriz Schwarz**-a v Svitavi (Zwittau) na Moravskem. Torej, gospodine Bertschinger in njegov slaboglasni dopisun K. naj nikar ne hodita na solnce, ko imata sama toliko masla na glavi!! In nikar ne zamerite, če obrnemo s polno pravico Vaše lastne besede na Vas:

V „Kmetkem Listu“ imajo pisatelji tega lista polhen gobec zmerjajoč čez judé, a denarja tih naj večih škodljivcev radi jemljajo (za naznanila v „Bauernzeitung“-i) in se združijo z njimi, da bi namazali priprostega kmetiča.

Na mesto, da bi se kmet svaril, naj ne kupuje pri takih ljudeh, se mu po dobrem plačilu judovsko blago ponuja. . . . Očitno pa je dalje, da nosijo gospodje pri „K. L.“ antisemitizem samo na jeziku, a v srcu ga nimajo. Grdo je to kmetu na tako vižo goljufovati. . . . Krajcarje kršanskih kmetov sipajo „bauernbunderji“ v židovske žaklje.

„Sramota čez tako zvijačo!“ kličemo zató s „Kmetkim Listom.“ Sramota, da se najdejo ljudje, ki take zvijače tako hinavsko pišejo, in sramota, da se najdejo ljudje, ki je — verujejo in plačajo! Pred svojim pragom naj torej pometajo hinavci; gnoja jim tam ne manjka.

Politični pregled.

Vojska med Španjci in Amerikanci se nadaljuje, a doslej ne na srečo Špancev. Amerikanci so jim namreč pobrali več ladij. Dne 1. maja zjutraj je bila bitka med Špancev in Amerikancem na morju pred mestom Manila na filipinskih otokih. Amerikanci so do cela premagali Špance ter jim uničili tamošnje brodogve. Vsled tega je

nastala na Španjskem velika razburjenost in močno gibanje zoper vlado. V glavnem mestu Madrid so proglasili celo obsedno stanje. Obe državi se sedaj pripravljata na drugo bitko, ki ima že določiti usodo vojske. Posledica vojske je velika druginja žita in kruha po mnogih državah.

V Italiji je prišlo do velikih nemirov, ker ljudem primanjkuje kruha. Na več krajih se je dne 1. t. m. zbiralo ljudstvo in s kamenjem napadalo razne urade, prodajalnice itd. Vojaki so sicer napravili red, a ljudstvu niso pripravili kruha.

Novičar.

Na Koroškem. (Občni zbor) našega katoliško-političnega društva je na poti gospodom pri „Freie Stimmen“, ki nam dajejo „prijateljski“ svet, naj „nemškemu“ (?) Celovcu prizanašamo s slovenskimi shodi, ter naj se prihodnjič zbiramo v Ljubljani! Le počasi, gospodje! Prvič ni res, da je Celovec „nemško“ mesto, kakor pišete vi, in pravice, zborovati tam, kjer se ljubi nam, si od pisarjev „Freie Stimmen“ ne damo vzeti! Mi ostajemo lepo na svoji zemlji. Ko „Fr. St.“ očitajo, da je kat.-pol. društvo „eine von Krain aus dirigierte gross-slovenische Kampforganisation“, se za to prav malo zmenimo. Naj se nasprotni pisarji raji popraskajo tam, kjer jih srbi; ali ne vedó, da ravno oni kličejo na Koroško Schönererja, Rokitskega in druge veliko-nemške kričače, da tú hujskajo ljudstvo?! In v Ljubljano naj gremo! Ko smo pa tja šli na vseslovenski shod, so se ravno „Fr. St.“ najbolj repenčile. Kako jim naj torej vstrežemo? Vsekako pa naj se slovenski rodoljubi „prijaznemu pozdravu“ nasprotnega lističa primerno odzovejo ter v prav častnem številu prihitijo dne 12. t. m. na občni zbor, da bomo tudi mi koroški Slovenci pokazali, da smo tú domá.

(Duhovske zadeve.) Meseca aprila so birmali mil. g. knezoškof pri vizitacijah 172 otrok, 95 fantov, 77 deklet. — Umrl je dne 2. t. m. čast. g. V. Gimpl, župnik v Tveng-u, star 79 let. V mašnika je bil posvečen dne 2. jul. 1848. l. Dne 3. maja je umrl č. g. Jan. Oberjörg, župnik in dekan v Dolu v Zgornji Dravski dolini, star 71 let. 32 let je bil župnik v Dolu. N. p. v m. — Razpisane so župnije: Ziljska Bistrica in beneficij v celovski bolnišnici do 14. jun., Dole v Dravski dolini do 17. junija. — Prestavljena sta: č. g. K. Hraba, kaplan v Kotarčah, za provizorja v Dole in č. g. Anton Kaplan, kaplan v Škocijanu, za kaplana v Kotarče. — Prvi letošnji župnijski izpit bode od 24. do 26. t. m. Oglasilo se je zanj 6 gospodov.

* V Celovcu se je vstrelil vojak 17. pešpolka Jan. Jerina. — Koroške ljudske igre so predstavljali v Beljaku. — Skušnja za kovače bode pri kmetijskih družbi v Celovcu dne 24. junija.

Na Kranjskem. Pri dopolnilnih volitvah za ljubljanski mestni zbor je prinesla slovenska sloga Slovincem lepo zmago, nemškutarjem pa zasluženi poraz. Zeleti je le, da bi se kakor tú, tako tudi drugod združili vsi slovenski rodoljubi k skupnemu delu za narod. — Ljubljanska mestna hranilnica je imela lani nad 12 milijonov 791 tisoč goldinarjev denarnega prometa. — Železnico Ljubljana-Vrhnika začnejo graditi ta mesec. — V Ljubljani so ustanovili slovensko delavsko stavbeno društvo, ki ima namen, delavcem pomagati do lastnih zdravih stanovanj. Dobro! — Mestno hišo v Ljubljani so lepo prenovili. Posebno krasna je sedaj mestna dvorana. — Na Brezjah so pričele s 1. majem zopet redne sv. maše ob nedeljah in praznikih. Prva sveta maša je ob 1/27. uri in druga ob 1/211. uri.

Na Štajerskem. V Mozirju so ustanovili lesno zadrugo. Podpisanih je že 2000 deležev. — V Št. Juriju ob Taboru so Slovenci ustanovili mlekarsko in sirarsko zadrugo, ki v kratkem prične svoje delovanje. — V Šoštanjju so ustanovili konsumno društvo. — „Južno-štajerska hranilnica v Celju“ imela je koncem 1897. leta 1,409.143 gld. hranilnih vlog in posojenega denarja na zemljišča in občinam skupaj 1,314.755 gold. Rezervni zaklad iznaša 59.194 gld. — Novo šolo bodo zidali v spomin cesarjeve petdesetletnice v Novicerkvi.

Na Primorskem. Tiskarno v Pulju, katero je imel laški agitator Martinolich, je kupil Slovenec gosp. A. Gabršček v Gorici. — V Gorici je bil te dni v cerkvi sv. Ignacija koncert glasbenega „mojstra“ Catolla in orglavca Seghizzija. Napravili in obiskali so koncert laški židje. Župniku se o tej zlorabi cerkve ni nič naznanilo. Res čudne, prav turške razmere! — Novo pošto so otvorili v Katinari v tržaški okolici. — V Trstu so že izpustili vse tiste lahone, katere so zaprli povodom zadnjih demonstracij radi slovenskih pridig. Ti ljudje so s kamenjem metali na policijo, a so že v svobodi. Slovenski okoličani pa so lani le nekoliko vpili ter razbili nekaj šip, pa so sedeli cele mesece v preiskovalnem zaporu, ter bili mnogi obsojeni na težke

ječe. In še vedno pravijo, da je za vse jednaka — pravica!

Po drugih deželah. V spomin stoletnice rojstva Franciška Palackega, slavnega češkega zgodovinarja in politika, velikega Čeha in Slovana, se bodo vršile od 14. do 20. junija v Pragi velike slavnosti. V istem času se bo vršil tam shod slovanskih časnikarjev, h kateremu pridejo zastopniki vseh slovanskih narodov.

Efektna loterija mesta ljubljanskega.

Kakor znano, dovolil je presvitli cesar vsled potresa toli prizadetemu mestu ljubljanskemu prireditelj efektne loterije, katera je založena z 2700 glavnimi in stranskimi dobitki v vrednosti 100.000 kron. Prvi glavni dobitek v znesku 50 tisoč kron izplačal se bo, ako bo lastnik dotične srečke to zahteval, v gotovini v zlatu. Čisti dohodek efektne loterije namenjen je zakladu za regulacijo ljubljanskega mesta. Z ozirom na občekoristno svrhu te loterije in na nizko ceno srečk nadejati se je živahne udeležbe vseh slojev našega prebivalstva. Srečke dobivajo se po kroni (50 kr.) v vseh tobačnih trafikah, loterijah in menjalnicah. Javno žrebanje vršilo se bo nepreklicno dne 4. oktobra 1898.

Družbi sv. Cirila in Metoda je izredno požrtvovalni rodoljub g. veletrežec Iv. Perdani v Ljubljani do sedaj daroval 1000 gld. povodom svoje kupčije z vžgalicami „Družbe sv. Cirila in Metoda“.

Bode naj torej vsem slovenskim krogom priporočan tudi za prihodnje!

Družbe sv. Cirila in Metoda kava je pred 14 dnevi izšla. Zaloga na drobno in debelo je pri g. Iv. Jebračin-u, trgovcu v Ljubljani. — Slovenke! Zahtevajte v vseh prodajalnicah le to izobno domačo kavo!

Dolžnost vsake matere in gospodinje je pač skrbno paziti pri kupovanju živil, od katerih zavisi naše zdravje. Kako lahko se človek vara, in mesto dobrega pristnega blaga dobimo brezvrednostnih ponaredeb. To je tudi tedaj slučaj, ko se nam hvali in ponuja brezokusni praženi ječmen ali žgano sladje, v zavojih ali na vago, kot sladna kava ali celo Kneippova kava. Naše gospodinje in kupovalke se tem prevaram najlažje ubranijo na ta način, da zahtevajo in sprejemajo le pristne Kathreinove zavoje z varstveno znamko, to je s podobo prelata Kneippa. Ravno tako naj se nobena mati ali gospodinja ne straši poskusa, prepričati se o pristnosti Kathreinove kave in jo pričeti rabiti. Pričetkom uporablja naj se tretjina Kathreinove in dve tretjini bobove, pozneje se pa lahko preide k polovici Kathreinove in polovici bobove in še pozneje k sami čisti Kathreinovi kavi brez vsake primesi bobove kave. Skrbno se je pa ogibati vseh ponaredeb.

Vabila.

— Hranilnica in posejilnica za Velikovec in okolico ima svoj redni občni zbor dne 1. junija t. l. ob 1. uri popoldne v svoji uradni sobi z običajnim dnevnim redom. Ako bi prvo zborovanje ne bilo sklepčno, se vrši drugi občni zbor ob 2. uri popoldne ravno tistega dne pri vsakršnem številu navzočih udov. — K obili udeležbi vabi odbor.

— Katoliško delavsko društvo za Prevalje in okolico ima v nedeljo dne 15. t. m. pri Stoklu v Farski vasi svoje zborovanje. Ude in prijatelje društva tem potom srčno vabi k obili udeležbi odbor.

Listnica uredništva.

Gospod G. v P. Izvrsten Vaš podlistek „Krvajepnik in Lisjak“ prinesemo prihodnjic, ker sedaj ni bilo mogoče. Prosimo, oglašajte se večkrat na posebno veselje „Kmetškemu Listu“.

Dopise iz Kotmarevasi, Prevalj, Štebnja ob Zilji, od Zilje in nekatere druge smo morali odložiti, ker nam primanjkuje prostora. Gg. dopisnike prosimo, naj nam tega ne zamerijo. Prihodnjic pride vse na vrsto!

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vlozna številka; d. ob. = davčna občina.)

Dne 28. maja od 11. do 12. ure v sobi št. 85. Urbasovo posestvo na Bregu, vl. št. 55, d. ob. Gradnica [Zrelec]. (2500 gld.)

Dražba Hartwigovega posestva se je prestavila od 10. marca na dan 11. junija. (21.583 gld.)

Dražba Cvanderjevega posestva Tomaža Planekerja v Vrstivasi, d. ob. Čedram, vl. št. 6, se je prestavila na dan 12. maja. (4118 gld.)

Dne 8. junija ob 11. uri, soba št. 85. Jeroničovo posestvo v Radišah, hišna št. 9, vl. št. 25, d. ob. Radiše. (1781 gld.)

Dne 4. jun. ob 10. uri, soba št. 85. Mlinarjeva koča Greg. Šefmana v Želkučah, vl. št. 18, d. ob. Želkuče. (2413 gld.)

Dne 12. maja ob 11. uri: posestvo ljudske šole vl. št. 1, d. ob. Karnski grad. (800 gld.)

Dne 30. junija ob 11. uri, soba št. 85. Posestvo Jan. Moswigerja p. d. Pezla v Kajžicah vl. št. 6, d. ob. Bilčoves. (1381 gld.)

Sodišče Rožek. Dne 24. junija ob 11. uri, posestvo Neže Kreiner p. d. Lukele na Gori, vl. št. 19, d. ob. Tmara vas. (2158 gld.)

Sodišče Pliberk. Dne 26. maja ob 11. uri, v sobi št. 2. Kokalovo posestvo vl. št. 11, d. ob. Tolsti vrh. (1628 gld.)

Dne 27. maja ob 11. uri, v sobi št. 2. Saveršnikovo posestvo v Ilmici, vl. št. 18, d. ob. Gradiče pri Libelcih. (1917 gld.)

Sodišče Podkloster. Dne 11. jun. od 11. do 12. ure, posestvo Jan. Bruggerja p. d. Hojša v Rutah, vl. št. 63, d. ob. Selče. (8600 gld.)

Sodišče Svinec. Dne 31. maja od 11. do 12. ure. Gotšidovo posestvo M. Terpečnik na Št. Janški gori, vl. št. 17, d. ob. Št. Janž na Mostiču (5795 gld.) [prenešeno]. Dne 15. junija in 14. julija: Posestvo Ign. Štefa p. d. Jonkeja v Gradu pri Št. Janžu. (8744 gld.)

Loterijske srečke od 7. maja 1898.

Linc	39	34	42	85	63
Trst	37	35	78	42	27

Tržne cene v Celovcu

dne 28. aprila.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	8	33	10	41
rž	6	2	7	52
ječmen	—	—	—	—
oves	3	7	3	84
hejda	5	—	6	25
turšica (sirk)	4	8	5	10
pšeno (kaša)	7	20	9	—
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	25	2	3
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 30 kr. do 2 gld. 50 kr. klslo 1 gld. 50 kr. do 2 gld. 15 kr., slama po 1 gld. 65 kr. do 1 gld. 95 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 70 kr. kila, maslo in puter po 1 gld. do 1 gld. 10 kr. — Vprežne vole plačujejo mesarji po 120 do 145 gld.

Naznanila.

Gostilna z malo kmetijo

v živahni vasi Ziljske doline na Koroškem se takoj dá v najem ali se tudi prodá. Več pové: Miha Waldhauser v Bolcanu (Bozen) na Tirolskem.

Najnovije mode slamnike

prav lepo štafirane, za ženske in moške, v veliki izbiri prav dober kup, kakor tudi raznovrstno perilo, igrače, košare ali canje in druge drobnine priporoča

Marija Possod

v Celovcu, Burggasse šte. 2.

Prevezemajo se tudi stari slamniki v popraviljanje in moderniziranje.

Naznanilo.

P. i. prebivalcem iz Beljaka in okolice dovoljujem si naznaniti, da bodem z dnem 1. julijem t. l. prevzel staroznano

trgovino z mešanim blagom,

prej Kömetter v hiši Perasso,

Widmanove ulice šte. 43.

Ker mi je na razpolago dosti sredstev, bodem mogel vsem zahtevam najceneje vstreci. Dovoljujem si dostaviti, da se bode v moji trgovini govorilo nemško, slovensko in laško.

Spoštovanjem

Oskar Štefula,
trgovec.

P. i. občinstvu uljudno naznanjam, da imam v zalogi natanjko vrejene ure v najlepši opravi in različne verižice za

birmska darila

po izdatno znižani ceni in v največji izbiri.

Velespoštovanjem

Peter Fessl

v Celovcu, stari trg šte. 20.

Pridnega učenca

išče Ivan Graber, slikar za sobe in cerkve, v Štebnu, pošta Malošče (Mallestig).

Prodá se
zaradi pomanjkanja prostora **dober glasovir.**
Več pove A. Toplič, organist na Djekšah.

Tovarniška zaloga

UR
v največji izbiri za najnižje cene.

Dveletno jamčenje.

Najpripravnejša

birmska darila

za znižane cene pri

FRANC-u FESSL-u

urarju.

Natanjčen naslov:

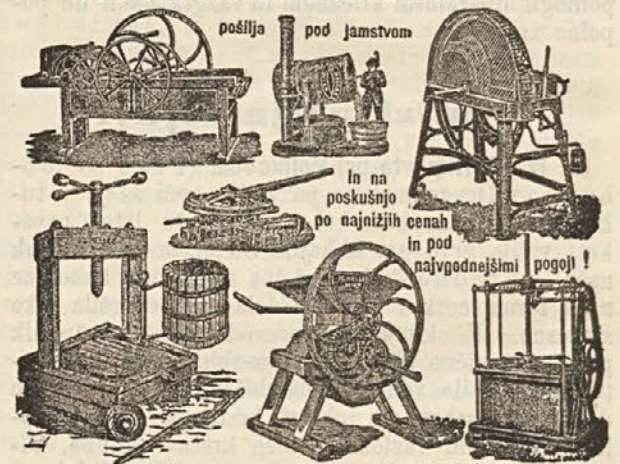
Kolodvorske ulice št. 10 in Burggasse št. 6

Celovec.

(Ustanovljeno leta 1883.)

Velika zaloga zlatnine in srebrnine.

VTI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

Leto delov, naravo ali prirejeno, so vsakokratne stroje. Bogato ilustrirani 192 strani obsežni cenik in slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj nastopi.

JG. HELLER, DUNAJ
PRATERSTRASSE 22 49.

Preprodajalci se iščeja

Feliks Toman,

kamnoseški mojster in podobar v Ljubljani,

Reseljeva cesta št. 26,

prva slovenska tvrdka s stroji na par,

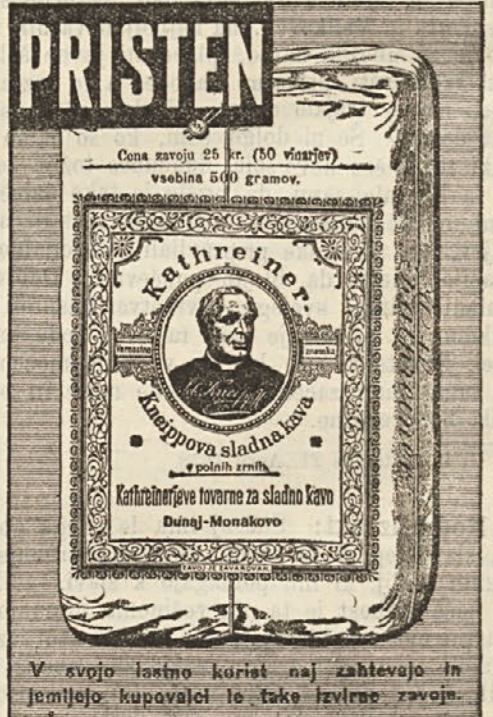
ima bogato zalogo

nagrobni spomenikov,

prevzame vsako stavbeno kamnoseško delo in se p. č. duhovščini priporoča za izdelovanje altarjev, podob,

priznic, obhajilnikov, krstnih kamnov itd. po najnižji ceni. Potrebne

načrte izdeljuje brezplačno.

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvršne zavojne.